

Biznesa augstskolas Turība
GADA BALVA
Brīvība. Uzņēmība. Kompetence.

Ineta Lūka

Biznesa augstskolas Turība
GODA PROFESORS

*Augstskolā nekad nav garlaicīgi,
notiek bagātināšanās starp docētājiem un
studentiem. Ir gandarījums par savu darbu,
ja students ir acīmredzami pilnveidojies.*

Šogad Biznesa augstskola Turība apbalvojumu GODA PROFESORS piešķir Valodu katedras vadītājai, profesorei Inetai Lūkai.

1994. gadā viņa sāka strādāt Starptautiskā Tūrisma augstskolā, ko 1998. gadā reorganizēja, pievienojot Biznesa augstskolai Turība, izveidojot Starptautiskā Tūrisma fakultāti, tāpēc var teikt, ka Ineta Lūka šeit strādā vairāk nekā 20 gadus. Viņas acu priekšā ir mainījies augstskolas ārējais veidols, tās programmas, studējošo vide kļuvusi starptautiskāka. Laiks mainās, un Ineta Lūka mudina visus mainīties tam līdzī. Viņa uzskata, ka viens no svarīgākajiem docētāja pienākumiem ir apgūt visu jauno, ieviest to lekcijās un saskarsmē ar studentiem.

Vairāk nekā 20 darba gados paveikto augstskola novērtējusi ar apbalvojumu GODA PROFESORS, kā vērtējat sev un arī vairākiem studentiem, absolventiem parādīto godu?

Iniciatīva ir apsveicama, jo, manuprāt, mums apkārt ir cilvēki, kuri ir ieguldījuši daudz gan Turības, gan Latvijas attīstībā. Tas ir jānovērtē, un šis ir viens no veidiem, kā to var izdarīt. Man personīgi paziņojums par apbalvojuma saņemšanu bija ļoti liels pārsteigums, jo, lai arī apzinot savu veikumu, šķita, ka kāds profesors varbūt ir to pelnījis vairāk. Diezgan raksturīgi latviskajai mentalitātei, vai ne?! Tomēr esmu gandarīta un arī turpmāk attaisnošu kolēģu, studentu un absolventu sniegto uzticību, balsojot par mani.

Pastāstiet tuvāk par savu amatu un ikdienas pienākumiem Biznesa augstskolā Turība!

Esmu Valodu katedras vadītāja, profesore un Turības Docētāju profesionālās kompetences pilnveides programmas direktore. Šī programma ir jauna, to izveidojām 2017. gada novembrī, aktīvi strādājam kopš šī studiju gada. Laikā, kad docētājiem ir mazāk lekciju, organizējam viņiem izglītojošus seminārus. Programmas nosaukums ir "Augstskolu didaktika un inovācijas augstākajā izglītībā", tā ir veidota atbilstoši Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem, un visiem docētājiem jāapgūst reizi sešos gados. Programmu veido 60 stundu klātienē semināri, un papildus docētājiem vēl jāapmeklē dažādas konferences, katedras un citu izglītības iestāžu organizētie semināri un kursi. Programmas pirmo semināru mēs vadījām kopā ar profesori Maiju Rozīti par novērtēšanu, studiju programmu aprakstu izstrādi. Augstskolai ļoti svarīga ir izglītības kvalitātes nodrošināšana, un šis ir veids, kā to varam veicināt. Izaicinājumsiet uz priekšu nāk no studentiem. Piemēram, aprīļa beigās viena no semināra tēmām

docētājiem bija "Kultūru atšķirības studiju procesā", jo *Turībā* ir starptautiska vide, un mēs mācāmies izprast šīs Āzijas kultūras. Vēl esmu *Turības* Vadībinātnes doktorantūras promocijas padomes priekšsēdētāja vietniece, te iesaistos, kad kāds no topošajiem doktoriem ir gatavs aizstāvēt promocijas darbu. Šogad jau bija viena doktora darba aizstāvēšana. Protams, no ikdienas darba lielākā daļa saistās ar Valodu katedras vadības un profesores darbu.

Turībai noteikti vēlu mainīties un neapstāties pie sasniegtā!

Ja runājam par Valodu katedru, tad par kādām valodām ir runa, kuras studentiem ir iespēja apgūt? Ko Jūs pasniedzat studentiem?

Visiem studentiem obligātā svešvaloda ir profesionālā angļu valoda, bet bez tās mēs vēl docējam studiju kursus franču, spāņu, krievu, vācu un latviešu valodā. Vēl ir daži tādi kursi kā, piemēram, Starpkultūru komunikācija, kuri notiek angļu valodā. Es esmu angļu filologs pēc pirmās augstākās izglītības, doktora grāds man ir pedagoģijā. Līdz ar to papildus angļu valodas pasniegšanas tūrisma speciālistiem, kas ir mana sirdslieta, es docēju studiju kursus doktorantiem Augstskolas pedagoģijā un vadībā, kā arī Starptautiskā tūrisma fakultātes bakalaura programmas studentiem, vairāku maģistrantūras studiju programmu maģistrantiem un vadībinātnes doktorantiem, – pētījumu metodēs. Doktorantiem pasniedzu arī akadēmisko angļu valodu.

Jāatzīmē, ka jebkura no apgūstamajām valodām *Turībā* ir nevis vispārīgā, bet profesionālā valoda ar savu specifiku atkarībā no studentu specialitātes. Piemēram, juristiem ir sava terminoloģija un leksika, uzņēmējiem atkarībā no specializācijas citādāka. Vēl ir atšķirība, kā mācīt atkarībā no tā, vai students studē pilna laika (dienas vai vakara nodaļā) vai apmeklē nepilna laika studiju lekcijas. Stundu skaits ir atšķirīgs.

Profesionālā terminoloģija regulāri tiek papildināta ar jauniem vārdiem, un Jums noteikti arī līdz ar to jāpapildina mācību kurss.

Laiks mainās, un mums tam jāmainās līdzīgi. Tas ir viens no docētāja pienākumiem – apgūt jauno, ieviest to lekcijās un saskarsmē ar studentiem. Valodas prasmes uzlabošanas gan docētājiem, gan studentiem sekmē starptautiskā sadarbība. Kopš 2005. gada es neatceros tādu brīdi, kad Valodu katedrai paralēli nebūtu kādi starptautiski projekti. Arī tagad esam starptautiska projekta noslēguma posmā, kurā izveidojām liela apjoma mācību materiālu 16 valodās.

Manuprāt, veidojas situācija, ka daudzi vidusskolu absolventi, kuri beidz vidusskolu ar labām svešvalodu prasmēm, aizbrauc studēt uz ārzemēm, to ļauj arī viņu diploms. Šie jaunieši nemaz nenonāk līdz Latvijas augstskolām, un par to būtu jādomā valsts līmenī. Skumji, ja spējīgākie jaunieši aizplūst projām.

Sarunās ar tūrisma uzņēmējiem, viesnīcu, restorānu vadītājiem bieži vien tiek dzirdētas uzslavas jauniešu svešvalodu prasmēm, īpaši angļu valodas. Vai jaunieši šodien uz augstskolu pēc vidusskolas absolvēšanas atnāk ar labām svešvalodu prasmēm, un Jūs varat tālāk jau brīvi strādāt ar profesionālo terminoloģiju? Vai tomēr situācija šajā jomā nav tik viennozīmīga?

Es domāju, ka tie jaunie cilvēki, kuri jau kādu laiku strādā, piemēram, viesmīlībā, vai nesen beiguši augstskolu, nāk uz augstskolu ar labām svešvalodu prasmēm. Savukārt, ja runājam par aizvadītajiem gadiem, tad nevar teikt, ka angļu valodas līmenis studēt sākošajiem būtu pieaudzis. Tas nav arī zems. Manuprāt, veidojas situācija, ka daudzi vidusskolu absolventi, kuri beidz vidusskolu ar labām svešvalodu prasmēm, aizbrauc studēt uz ārzemēm, to ļauj arī viņu diploms. Šie jaunieši nemaz nenonāk līdz Latvijas augstskolām, un par to būtu jādomā valsts līmenī. Skumji, ja spējīgākie jaunieši aizplūst projām. *Turība* piedāvā dažādas studiju maksas atlaides, piemēram, olimpiāžu uzvarētājiem, un tas ir stimulējoši.

Pie mums Starptautiskā tūrisma fakultātē studenti svešvalodu apgūst divus gadus, un mēs cenšamies ielikt profesionālajai valodai vajadzīgos pamatus. Daļa no *Turības* ārzemju studentiem brīvi runā angļiski, piemēram, studenti no Krievijas, Baltkrievijas, Šrilankas. Savukārt vairāku citu reģionu studentu svešvalodu prasmju līmenis nav pietiekams. Mums ir svarīgi, lai topošie tūrisma nozares pārstāvji spētu saprasties profesionālajā valodā. Es gribētu vilkt paralēles ar mūsu jaunākajiem diviem projektiem, kuros pētījumi veikti visās 9 mūsu partnervalstīs.

Pētījuma rezultāti parādīja, ka jauniešiem tieši krievu valodas prasmes ir nepietiekamas, lai Latvijā strādātu viesmīlības nozarē. Izteikti pietrūkst vācu valodas prasmes, par ko man ir ļoti žēl. Redzams, ka vidusskolas eksāmenos ļoti maz jauniešu izvēlas kārtot eksāmenu vācu valodā. Jā, tā ir grūta valoda, kas jāmacās sistēmiski, un mūsu jauniešiem pietrūkst pacietības. Protams, jebkuras kaimiņvalsts valodas prasmes būtu tikai apsveicamas! Mūsu studenti bieži vien kā otro svešvalodu izvēlas mācīties spāņu valodu, kas, pasaules līmenī skatoties, tūrisma ir otra populārākā valoda, kurā runā ne tikai Spānijā, bet arī Latīņamerikā. Studenti daudz domā par tālākām iespējām, tādēļ šāda izvēle.

Ja sāk *Turībā* mācīties no nulles spāņu valodu, kādu līmeni var pagūt šeit sasniegt?

Eiropas svešvalodu apguves vadlīnijās ir definēts, cik kontaktstundas nepieciešamas katra līmeņa apguvei. Studenti spāņu valodā iegūst A2 līmeni, mācās sarunvalodu, profesionālo leksiku un, katrā ziņā, nepazudis spāniski runājošā valstī. Redzam, ka daudzi tūrisma studenti labprāt izvēlas praksi Barselonā vai citos Spānijas kūrortos. Kopumā praksēm ārzemēs ir ļoti labs efekts, jo studenti pat ar ne tik labām svešvalodu prasmēm atgriežas un runā daudz labāk.

Cik liela nozīme ir akadēmiskajai valodai?

Tā ir ļoti būtiska doktorantiem. Studiju kurss ir veidots tā, lai viņi sagatavotu zinātniskos rakstus angļu valodā, kurai jābūt akadēmiski pareizai. Turklāt doktorants nevar uzrakstīt promocijas darbu, ja nav spējīgs strādāt ar jaunāko literatūru, kas savukārt pamatā ir angļu valodā. Doktoranti pilnīgi noteikti ir motivēti šim akadēmiskās angļu valodas apguves darbam. Akadēmiskā valoda ir būtiska arī bakalaura un maģistra programmu līmenī informācijas ieguvei, bakalaura un maģistra darba izstrādei. Nākotnē plānojam pievērst lielāku uzmanību tieši šim valodas aspektam, jo ikdienā saskaramies ar studentu neprasmi formulēt savas domas, pamatot, salīdzināt dažādu autoru viedokļus angļu valodā.

Ārzemju studenti pie Jums apgūst arī latviešu valodu, vai tas ir obligāti?

Nē, latviešu valodas apguve ir brīvprātīga. Mums ir rudens un ziemas uzņemšana, un no studentu puses ikreiz latviešu valodas apguvei ir liels pieprasījums. Ir ļoti patīkami, ja indiešu studenti, piemēram, ienākot auditorijā, saka: "Labdien! Kā Jums iet?" Elementāras frāzes viņi iemācās ātri, bet kopumā labā līmenī latviešu valodu ir grūti iemācīties. Ir prieks par tiem uzbeku studentiem, kuri 1. kursā sāk mācīties latviešu valodu un 4. kursā jau brīvi runā latviski. Tie, kuri vēlas, iemācās arī padziļināti. Mums ir pasniedzēji, kuri speciāli ir apguvuši metodes, kā caur angļu valodu iemācīt latviešu valodu.

Jāatzīmē, ka jebkura no apgūstamajām valodām Turībā ir nevis vispārīgā, bet profesionālā valoda ar savu specifiku atkarībā no studentu specialitātes.

Jūs pieminējāt sadarbību ar Āzijas valstīm, pastāstiet nedaudz sīkāk, kur esat pabijusi, ko īpašu pamanījusi saistībā ar mūžizglītību?

Pētnieciskais tīkls man ir palīdzējis veidot labāku izpratni par Āzijas kultūru. Mūsu tikšanās ir regulāras, kurās ierodas pētnieki no Eiropas valstīm un Ķīnas, Taizemes, Filipīnām, Austrālijas. Piemēram, ar vienu no Taizemes pētniekiem esam kopā publicējuši arī zinātnisko rakstu. Pati esmu bijusi divreiz Ķīnā – Pekinā un Šanhajā, vēl Vjetnamā, Bali, Malaizijā, Taizemē.

Savos vairāk nekā 20 darba gados Turībā esat redzējusi, kā augstskola mainījās. Nosauciet dažus piemērus, ko esat ievērojusi, kas tieši ir mainījies?

Piemēram, strūklaka pie *Turības* nemaz nav tik sen... varbūt kādus 10 gadus. Augstskolas vide ir kļuvusi daudz multikulturālāka, jo ir vairāk ārzemju studentu. Tūkstošgades mijā mums bija ļoti daudz vakara nodaļas, neklātienes studentu, bet tagad to ir daudz mazāk. Tendence izskaidrojama ar to, ka tolaik ļoti daudzi pieaugušie vēlējās iegūt jaunu izglītību, bet reizē strādāja. Programmu skaits ir audzis, nākusi klāt maģistrantūra. Doktorantūra Biznesa augstskolu *Turība* padara starptautiski atpazīstamāku.

Kas Jūs ir tik ilgu laiku noturējis vienā darbavietā?

Augstskolā nekad nav garlaicīgi, notiek bagātināšanās starp docētājiem un studentiem. Ir gandarījums par savu darbu, ja students ir acīmredzami pilnveidojies. Ir patīkami brīži, kad students atnāk dažus gadus pēc absolvēšanas un vēlas man pateikt paldies. Valodu katedras kolektīvs ir profesionāls, saliedēts, uz viņiem es vienmēr varu paļauties. Liels paldies maniem kolēģiem, bez kuriem daudz no paveiktā es nemaz nevarētu realizēt!

Iespēju, ko varam pieņemt un īstenot dažādas lietas, ir daudz. Nevienus darba pienākumus nekad pati neesmu meklējusi, tie vienmēr ir atraduši mani – esmu tos vai nu pieņēmusi vai atteikusies. *Turība* ir salīdzinoši maza augstskola, un līdz ar to jaunās idejas varam ātrāk realizēt, kas ir svarīgi.

Ko Jūs gaidāt vēl no Biznesa augstskolas Turība?

Tiek strādāts pie tā, lai studenti pārstāvētu iespējami dažādākas valstis, un viņiem līdz ar to studiju darbs arī būtu interesantāks. Agrāk mums bija ļoti daudz studentu no Uzbekistānas, tagad no Indijas, varētu palielināt studentu skaitu no dažādām Eiropas valstīm.

Turībai noteikti vēlū mainīties un neapstāties pie sasniegtā!

Kādi ir Jūsu hobiji brīvajā laikā?

Man ļoti patik ceļošana. 20 gados laikam kādi divi gadi bijuši tādi, kad nekur neesam ar ģimeni ceļojuši. Atpūtas braucieni palīdz atslēgties no darba. Cik iespējams, katru valsti apskatos tuvāk arī komandējumos. Pamatā ceļojam pa Eiropu, ir vietas, kurā ik pa kādiem gadiem gribas atgriezties – Vīnē, Prāgā, Alpos. Nekad nebiju apmeklējusi Lisabonu un priecājos, ka februārī izdevās tur pabūt. Ģimenes ceļojumos vienmēr cenšamies aplūkot botāniskos dārzus, dabas parkus. Visiem noteikti ieteiktu pabūt Bali. Vēl es gribētu atgriezties Singapūrā. Tālajos lidojumos bieži vien jānīkst lidostās, tādēļ esam sākuši kombinēt pārlidojumus tā, lai var pa astoņām brīvajām stundām izbraukt no lidostas apskatīties pilsētu.

Mūsu ģimene vismaz reizi vai divas mēnesī dodas uz kultūras pasākumiem – operu, baletu, teātri, izstādēm. Rudenī kopā sēņojam Vidzemē. Mana ģimene zina, ka man ir lielākais grozs, un, kamēr tas nebūs pilns, neviens no meža ārā netiks! Pavasarī dodamies dabā, garākos pārgājienos. Dzīvoju Rīgā, iznāk pastrādāt arī dārzā.

Pāris gadus ar vīru jau izbaudām divvientulību. Meita ir mana padomdevēja tūrisma jomā, jo ar izcilību beigusi *Turības* Starptautiskā tūrisma fakultāti, ieguvusi stipendiju maģistrantūras studijām ārzemēs. Priecājos, ka viņa ir viena no tiem Latvijas spējīgajiem jauniešiem, kura pēc starptautiskā maģistra grāda ieguves ir atgriezusies Latvijā. Viņa strādā Ekonomikas ministrijā. Dēls ir Tehniskās universitātes absolvents, un nu jau arī aizgājis savā dzīvē. [Tu](#)

Kopumā praksēm ārzemēs ir ļoti labs efekts, jo studenti pat ar ne tik labām svešvalodu prasmēm atgriežas un runā daudz labāk.

